

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/241.00.1/Б/ОК12- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
бізнесу та сфери обслуговування
31 січня 2024 р., протокол № 01
Голова Вченої ради
Галина ТАРАСЮК

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОНОМІЧНА ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ»**

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності 051 «Економіка»
освітньо-професійна програма «Цифрова економіка»
факультет бізнесу та сфери обслуговування
кафедра фінансів та цифрової економіки

Схвалено на засіданні
кафедри туризму та
готельно-ресторанної справи
22 січня 2024 р., протокол № 01

 Завідувач кафедри
Альона КЛИМЧУК

Гарант освітньо-професійної
програми
 Наталія ОВАНДЕР

Розробник: кандидат історичних наук, доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи Валентина ЛЮБЧЕНКО

Житомир
2023–2024 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/241.00.1/Б/ОК12- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 2

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»	нормативна	
Модулів – 1	Спеціальність 051 «Економіка»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	-
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		2-й	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2	Освітній ступінь «бакалавр»	Лекції	
		16 год.	-
		Практичні	
		16 год.	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
58 год.	-		
Вид контролю: залік			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання 36 % аудиторних занять, 64 % самостійної та індивідуальної роботи.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/241.00.1/Б/ОК12- 2023
	Екземляр № 1	Арк 19 / 3

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є забезпечити освоєння економічної історії та культури України на основі пізнання процесу розвитку українського суспільства в цілому, аналізуючи всю сукупність етнічно-національної, суспільно-політичної, соціально-економічної та культурно-релігійної трансформації українського суспільства на шляху його багатовікового поступу; ознайомити студентів із найважливішими закономірностями та головними етапами розвитку економічної історії та культури України, з найвідомішими досягненнями матеріальної і духовної діяльності людства в різних регіонах світу.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- формування у студентів високої історико-патріотичної свідомості, історико-хронологічної пам'яті;
- освоєння студентами історико-понятійного апарату предмету, зокрема економічної термінології;
- ознайомлення студентів з основними досягненнями вітчизняної та зарубіжної історіографії;
- вироблення у студентів творчого мислення, здатності самостійно інтерпретувати історичний процес;
- розвиток у студентів критичного мислення, здатності аналізувати найважливіші процеси минулого, визначати причинно-наслідкові зв'язки;
- засвоєння студентами головних закономірностей розвитку зарубіжної та української культури, принципів її періодизації та типології;
- формування уявлень про головні досягнення та культурну спадщину;
- визначення характерних рис самобутньої української культури та її місця в загальнолюдському культурному просторі;
- розкриття характеру зв'язку світової та вітчизняної історії та культури;
- навчання студентів орієнтуватися в найкращих надбаннях світового та вітчизняного мистецтва.

Зміст навчальної дисципліни направлений на формування наступних **компетентностей**, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка»:

ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

СК1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.

СК5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

СК11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.

СК12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

СК13. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/241.00.1/Б/ОК12- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 4

господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.

СК14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних **програмних результатів навчання (ПРН)** за спеціальністю 051 «Економіка»:

ПРН3. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки.

ПРН4. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.

ПРН5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

ПРН6. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.

ПРН8. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.

ПРН12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.

ПРН14. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.

ПРН15. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПРН17. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в однієї або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

ПРН20. Оволодіти навичками усної та письмової професійної комунікації державною та іноземною мовами.

ПРН21. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПРН22. Демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах.

ПРН23. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

ПРН24. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Давня, середньовічна та ранньомодерна економічна історія та культура України

Тема 1. Вступ. Економічна історія та культура України як навчальна дисципліна

Особливості вітчизняної історії. Значення економічної історії України в житті суспільства. Форми і методи роботи над курсом. Поняття «історія». Періодизація історії України.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/241.00.1/Б/ОК12- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 5

Історіографія історії України. Джерела з історії України. Поняття «культура». Структура, функції і концепції культури. Культура і цивілізація: спільне і відмінне. Стаття О. Сича «Про викладання історії у вищій школі».

Тема 2. Доісторична доба української історії та культури

Початок формування людської цивілізації на території України. Ранні форми культури на українських землях (анімізм, фетишизм, магія, тотемізм). Трипільська культура та її місце в історії України.

Первісні державні утворення на території України (кіммерійці, скіфи, сармати, грецькі міста-держави Північного Причорномор'я). Культура епохи раннього залізного віку.

Слов'янський світ в VI–IX ст. (процес розвитку східнослов'янських племен, їх розселення, побут, вірування). Етногенез слов'ян. Перші протодержавні утворення східних слов'ян. Неоязичництво. Історія виникнення і становлення національної символіки України.

Тема 3. Україна -Русь (IX – перша половина XIV ст.).

Україна-Русь у світовій історії (загальна характеристика періоду). Виникнення і розвиток державності на Русі.

Соціально-економічний розвиток України Русі: суспільство, стани і прошарки; земельна власність, праця, данини і повинності селян; міста; ремесла; торгівля і купецтво; грошове господарство.

Запровадження християнства на Русі: позитивні й негативні наслідки.

Культура дохристиянської Русі. Виникнення слов'янської писемності (черти і резі; київські графіти та берестяні грамоти; кирилиця. Культурно-просвітницька діяльність Кирила та Мефодія).

Освіта і наука на Русі. Літературні пам'ятки Русі-України і Галицько-Волинського князівства. Вплив фольклорної традиції. Архітектура, скульптура, живопис. Ювелірне і музичне мистецтво. Співці Боян і Митуса. Визначні пам'ятки культури Київської Русі.

Тема 4. Литовсько-польська доба української історії та культури (друга половина XIV – перша половина XVII ст.)

Українські землі в колі геополітичних інтересів сусідніх держав (Литви, Польщі, Кримського ханства, Молдавії, Османської імперії, Московського царства).

Соціально-економічний розвиток України у складі Великого князівства Литовського в XIV – першій половині XVI ст. Магдебурзьке право. Литовські статuti.

Польська цивілізація і Русь: Люблінська і Брестська унії.

Розвиток культурних зв'язків України з культурними осередками Центральної і Західної Європи (Юрій Дрогобич, Павло Русин, Станіслав Оріховський, Лукаш з Нового Міста та ін.).

Культура України литовсько-польської доби (XIV – перша половина XVII ст.). Розвиток освіти та книгодрукування. «Пересопницьке Євангеліє». Полемічна література. Петро Могила. Братства та їх роль в розвитку української культури. Архітектура, образотворче мистецтво, музика і театр XIV – I пол. XVII ст

Тема 5. Козацтво в економічній історії та культурі України (друга половина XVII–XVIII ст.)

Особливості розвитку українських земель в другій половині XVII–XVIII ст.: Національно-визвольна революція (війна під проводом Богдана Хмельницького), Руїна, Гетьманщина.

Соціально-економічний розвиток України у в другій половині XVII–XVIII ст.

Феномен козацької культури. Звичаї і традиції в Запорозькій Січі.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідє ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/241.00.1/Б/ОК12- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 6

Культура України другої половини XVII–XVIII ст.: розвиток освіти і науки в Гетьманщині. Роль Києво-Могилянської академії в культурній єдності слов'янських народів. Діяльність І. Гізеля, Ф. Прокоповича, С. Яворського, С. Полоцького. Бароко і класицизм в українській літературі, мистецтві, архітектурі. Григорій Сковорода. Козацькі літописи. Шкільна драма. Вертеп. Меценатська діяльність Івана Мазепи. Образотворче та музичне мистецтво: творчість художників Антона Лосенка, Дмитра Левицького, Володимира Боровиковського, скульптора Івана Мартоса; композиторів Дмитра Бортнянського, Максима Березовського, Артемія Веделя. Розвиток архітектури. Йоганн Шедель, Степан Ковнір, Іван Григорович-Барський.

Змістовий модуль 2. Нова та новітня економічна історія та культура України (XIX–початок XXI ст.)

Тема 6. Україна у складі Російської та Австро-Угорської імперій (кінець XVIII – початок XX ст.)

Особливості соціально-економічного розвитку українських земель у складі Російської та Австро-Угорської імперій у XIX – на початку XX ст.

Художні течії в мистецтві XIX – початку XX ст. Європи та України (посткласицизм, романтизм, реалізм, натуралізм, імпресіонізм, символізм, експресіонізм та їхня художня специфіка).

Вплив Валуєвського циркуляру і Емського указу на розвиток української культури.

Особливості розвитку освіти і науки в Україні. Перші українські університети. Освітня та наукова діяльність Василя Каразіна, Миколи Остроградського, Івана Пулюя, Володимира Вернадського, Іллі Мечникова тощо.

Національне відродження в Україні («Історія Русів», фольклористична діяльність Михайла Максимовича, Миколи Цертелєва, Харківський гурток романтиків, «Руська трійця», закарпатські народні будителі, Кирило-Мефодіївське братство тощо).

Особливості розвитку української літератури.

Особливості розвитку мистецтва (архітектура, скульптура, живопис, музика, театр тощо).

Тема 7. Економічна історія та культура України у XX – на початку XXI ст.

Україна в роки Першої світової війни.

Соціально-економічний і культурний розвиток у роки Української революції (1917–1921). Українська Центральна Рада. Внутрішня політика гетьмана Павла Скоропадського. Україна за часів правління Директорії УНР і ЗУНР. Особливості політики радянської влади в Україні у 1919–1920 рр. «Воєнний комунізм». Національно-культурна політика Центральної Ради, П. Скоропадського, Директорії УНР та більшовиків у 1917–1921 рр. Г. Нарбут. І. Огієнко. Театр «Березіль».

УСРР у 1920-ті рр. Нова економічна політика. Голод 1921–1923 рр. Політика українізації.

Політика індустріалізації, колективізації та культурної революції 1930-х років. Голодомор 1932–1933. «Розстріляне відродження».

Україна в роки Другої світової війни.

Розвиток економіки та культури в 1945–1991 рр. Післявоєнна відбудова, голод 1946–1947 рр. Радянізація Західної України, операція «Вісла». Культурно-ідеологічні процеси: «ждановщина», «лисенківщина», боротьба із генетикою і кібернетикою, космополітизмом. УРСР за часів хрущовської відлиги (1953–1964). Шістдесятники. Україна в роки «застою» (1964–1985). Дисидентський рух. «Перебудова» (1985–1991): «нове економічне мислення»,

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/241.00.1/Б/ОК12- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 7

«прискорення», «гласність». Культура радянської України другої половини ХХ ст. Творчість художників М. Дерегуса, Т. Яблонської, М. Приймаченко, К. Білокур, В. Зарецького та ін.

Соціально-економічний і культурний розвиток України в роки незалежності (1991–2023).

Модернізм, його течії і постмодернізм. Масова культура. Юрій Андрухович, Оксана Забужко, Андрій Жолдак.

Культурні здобутки діячів української еміграції (О. Архипенко, Лео Моль, О. Теліга, О. Ольжич, «празька школа», «Нью-Йоркська група», МУР, І. Багряний тощо). Вихідці з України – світовому мистецтву (С. Спілберг, К. Дуглас, М. Йовович, В. Фарміга, О. Куриленко, М. Куніс, С. Лифар та ін.).

Нобелівські лауреати – вихідці з України (Ш. Агнон, З. Ваксман, С. Кузнець, Р. Гофман та ін.). Олімпійські ігри. Місце України в олімпійському русі.

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістові модулі і теми	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	Усього	лекції	Практичні	самостійна робота	усього	лекції	практичні	самостійна робота
Модуль 1								
Змістовий модуль 1. Давня, середньовічна та ранньомодерна економічна історія та культура України								
Тема 1. Вступ. Економічна історія та культура України як навчальна дисципліна	4	2		2	4	2		2
Тема 2. Доісторична доба української історії та культури	4		2	2	4		2	2
Тема 3. Україна-Русь (IX – перша половина XIV ст.).	6	2	2	2	6		2	4
Тема 4. Литовсько-польська доба української історії та культури (друга половина XIV – перша половина XVII ст.).	8	2	4	2	8			8
Тема 5. Козацтво в економічній історії та культурі України (друга половина XVII–XVIII ст.)	16	2	2	12	16			16
<i>Разом за змістовий модуль 1</i>	38	8	10	20	38	2	4	32
Змістовий модуль 2. Нова та новітня економічна історія та культура України (XIX – початок XXI ст.)								
Тема 6. Україна у складі Російської та Австро-Угорської імперій (кінець XVIII – початок XX ст.).	20	4	2	14	20	2		
Тема 7. Економічна історія та культура України у XX – на початку XXI ст.	32	4	4	24	32	2		30
<i>Разом за змістовий модуль 2</i>	52	8	6	38	52	4		48
<i>ВСЬОГО</i>	90	16	16	58	90	6	4	80

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/241.00.1/Б/ОК12- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 8

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Доісторична доба української історії та культури	2	2
2	Україна-Русь (IX – перша половина XIV ст.).	2	2
3	Литовсько-польська доба української історії та культури (друга половина XIV – перша половина XVII ст.).	4	-
4	Козацтво в економічній історії України (друга половина XVII–XVIII ст.)	2	-
5	Україна у складі Російської та Австро-Угорської імперій (кінець XVIII – початок XX ст.).	2	-
6	Економічна історія та культура України у XX – на початку XXI ст.	2	-
7	Україна в роки Другої світової війни	2	-
<u>РАЗОМ</u>		16	4

6. Завдання для самостійної роботи

Тема 1. Вступ. Економічна історія та культура України як навчальна дисципліна

1. Назвіть об'єкт та предмет курсу «Економічна історія та культура України».
2. Охарактеризуйте методологічні засади історичної науки.
3. Назвіть видатних істориків України.
4. Історіографія історії України. Лінійний (формаційний) та нелінійний (плюралістично-циклічний) підходи до вивчення історичного процесу.
5. Джерела з історії України.
6. Структура, функції і концепції культури.
7. Культура і цивілізація: спільне і відмінне.
8. Соціальна історія та історія повсякденності.
9. Стаття О. Сича «Про викладання історії у вищій школі».

Тема 2. Доісторична доба української історії та культури

1. Давня історія України в музеях світу.
2. Золота пектораль: дискусія про скіфське золото.
3. Неоязичництво та причини його популярності в незалежній Україні. Лев Силенко
4. Давні слов'яни у працях зарубіжних авторів.
5. Доісторична доба на Житомирщині.
6. Ознайомтеся із працею Ю. Канигіна «Шлях арійв» (К., 2006) та висловіть своє ставлення до концепції арійського походження українців.
7. Підготуйте доповідь на тему «Скіфські кургани».
8. Опрацювавши додаткову інформацію, зробіть повідомлення про життя в античному місті на території Північного Причорномор'я (Ольвії, Херсонесі, Тірі, Пантікапеї тощо).
9. Прослідкуйте історію виникнення і становлення національної символіки України.
10. Визначте шляхи заселення людьми території України.
11. Доведіть або спростуйте автохтонність українського народу.
12. Які існують теорії походження трипільської культури?

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/241.00.1/Б/ОК12- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 9

13. Визначте характерні ознаки трипільської культури та причини її занепаду.
14. Чому, на Вашу думку, скіфо-сарматська доба викликає великий інтерес в сучасних українських істориків?
15. Визначте причини грецької колонізації Північного Причорномор'я.
16. У чому полягає вплив грецької культури на культуру скіфів, сарматів?
17. Виділіть періоди історії існування осередків античної цивілізації в Північному Причорномор'ї, проаналізуйте, на основі яких критеріїв їх було виділено.
18. Які існують теорії етногенезу слов'ян?
19. Охарактеризуйте суспільний розвиток східних слов'ян.
20. Визначте особливості слов'янської язичницької культури.
21. Вкажіть, які існували протодержавні утворення в східних слов'ян напередодні виникнення Київської Русі.
22. Охарактеризуйте Антський племінний союз як протодержавне утворення східного слов'янства.
23. Проаналізуйте характерні особливості скіфської культури, визначте спільні риси з культурою кіммерійців та греків Північного Причорномор'я.
24. Що спільного і що відмінного було в культурі племен раннього залізного віку? Чому кіммерійці, скіфи і сармати якісно вирізняються з решти племен і культур, що населяли в цей час територію України?
25. Прослідкуйте спільне і відмінне у розвитку культури грецьких-міст держав Північного Причорномор'я і материкової Греції.
26. Визначте, звідки бере свій початок писемний період української історії.
27. Порівняйте язичництво стародавніх греків і ранніх слов'ян.
28. З'ясуйте елементи язичницької культури в сучасній українській.
29. Що таке антропотеокосмізм?
30. В чому проявляється дуалізм українського характеру?
31. Що належить до української національної символіки? Звідки вона веде свій початок?

Тема 3. Україна-Русь (IX – перша половина XIV ст.).

1. У своїй праці «Нарис історії культури України» професор М. Попович стверджує, що цілісність соціального і культурного комплексу «Київська Русь» трималась на взаємодії різних правових, економічних і культурних світів – світу села, світу міста, світу церкви і світу князівського двору. Проаналізуйте їх.
2. Спираючись на праці сучасних українських культурологів, визначте вплив візантійської і східної культур на формування культури України Русі; проаналізуйте, наскільки вагомим було місце візантійської традиції у світовій культурі. Чи мала культура Київської Русі самобутні, притаманні тільки їй риси?
3. Візантійська культура та її вплив на формування культури Київської Русі.
4. Культурні пам'ятки України Русі і сучасність (Десятинна церква, Софійський собор, Михайлівський золотoverхий собор, Золоті Ворота і т. д.).
5. Жінка в культурному житті України Русі (Янка Всеволодівна, Євпраксія Мстиславівна).
6. Наш край за часів України Русі.
7. Гроші України Русі.
8. Мистецтво України Русі.
9. Що таке феодалізм?
10. Розкажіть про стани і прошарки Русі.
11. Що Ви знаєте про гроші в Україні-Русі?
12. Чому Україну Русь називали «Гардаріки»?

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/241.00.1/Б/ОК12- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 10

13. Що таке «шлях із варяг у греки»?
14. Охарактеризуйте основні давньоруські літописи як пам'ятки української історії.
15. Чи можна вважати праці візантійських авторів Костянтина Порфірородного, Льва Диякона, Фотія та інших пам'ятками історії України Княжої доби? Чому?
16. Назвіть сучасних дослідників України Русі.
17. Яку роль відіграють археологічні пам'ятки у вивченні історії України-Русі?
18. Визначте вплив Заходу та кочового Степу на розвиток України Русі.
19. Яким, на Вашу думку, є місце України Русі у світовій історії?
20. Охарактеризуйте особливості розвитку культури України Русі в дохристиянський період.
21. Яке значення мало прийняття християнства для розвитку культури України Русі? Виділіть позитивні і негативні сторони.
22. Хто такі Кирило і Мефодій? В чому полягала їхня історична місія на руські землі?
23. Що таке кирилиця і глаголиця? Яких змін зазнала писемність упродовж усього часу існування України Русі?
24. Визначте, в чому проявився вплив Візантії на культуру України Русі.
25. Якими були заслуги перед українською культурою князів Володимира Великого та Ярослава Мудрого?
26. Дайте характеристику основним центрам давньоруської культури.
27. Прослідкуйте зв'язок культурної спадщини України Русі і сучасності.
28. М. Попович так говорить про засади «Руської Правди»: «Знецінення людського життя – прямий наслідок принципу плати за життя, прийнятого князівською владою з суто фіскальних, фінансових міркувань». Погодьтеся або заперечте тезу українського філософа.
29. Визначте особливості розвитку культури України Русі і Галицько-Волинської держави. Що спільного і що відмінного було в їхньому розвитку?
30. Назвіть сучасні мови, в яких існує кириличний алфавіт.
31. Назвіть відомі Вам художні твори, в яких розповідається про історію і культуру України Русі.
32. Яке місце посідала жінка в культурному житті України Русі?
33. Яка архітектурна пам'ятка часів України Русі існує на Житомирщині?

Тема 4. Литовсько-польська доба української історії та культури (друга половина XIV – перша половина XVII ст.).

1. Опрацюйте статтю Яковенко Н. Здобутки і втрати Люблінської унії. *Київська старовина*. 1993. № 3. С. 77–85. Визначте позитивні та негативні наслідки Люблінської унії для України.
2. Визначте роль та еволюцію місця уніатської церкви в історії України з кінця XVI ст. до сучасності.
3. Ознайомтеся з працею Ігоря Шевченка «Україна між Сходом і Заходом». Визначте, якою мірою взаємодія і протистояння східних і західних чинників впливали на формування і розвиток української культури.
4. Послугуючись працями Наталі Яковенко і Мирослава Поповича, підготуйте есе на тему «Один день з історії середньовічного міста». Визначте особливості матеріальної культури, повсякденне життя представників різних станів середньовічного суспільства, проаналізуйте особливості ментальності міщан України.
5. Українська жінка як творець світової історії (Роксолана, Гальшка Гулевичівна, Раїна Могилянська).
6. Українське середньовічне місто у працях Наталі Яковенко.
7. Житомирська земля за часів Литовської доби.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/241.00.1/Б/ОК12- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 11

8. Замки України як унікальні пам'ятки світової культури.
9. Провідні письменники-полемісти та їхні праці (Г. Смотрицький, М. Смотрицький, П. Скарга, Х. Філалет, І. Вишенський, З. Копистенський тощо).
10. Князь Василь-Костянтин Острозький як культурний діяч.
11. Біля витоків вищої освіти України: Острозька школа і Києво-Могилянський колегіум.
12. Розкрийте суть ідеї «вестернізації» України за литовсько-польської доби.
13. Чому українські землі стали предметом боротьби між Литвою, Польщею, Московією та іншими державами?
14. Розкрийте роль української аристократії в житті тогочасного суспільства на прикладі життя князя Василя Костянтина Острозького.
15. Визначте здобутки і втрати Люблінської унії, спираючись на статтю Н. Яковенко.
16. Визначте місце братств у боротьбі за збереження православної релігії.
17. Чим відоме «Пересопницьке Євангеліє»?
18. Чому ідея Брестської унії знаходила своїх прихильників у середовищі православного духовенства?
19. Історик Наталя Яковенко одним із наслідків Брестської унії вважає те, що «починалося велике протистояння (вповні не розв'язане й донині), що перетворило Берестейську унію, задуману як інструмент порозуміння, на символ розбрату й ворожнечі, коли обом сторонам, захопленим стихією боротьби, судилося нарівні стати жертвами власної затятості». Чи поділяєте Ви наведену вище думку дослідниці?
20. У чому виявився вплив Контрреформації на українські землі?
21. Порівняйте становище православної і греко-католицької церкви після 1596 р.
22. Що таке полемічна література? За яких умов вона виникла?
23. Чому, на Вашу думку, М. Смотрицький і К. Сакович приєдналися до ідеї Брестської унії?
24. Якою була роль П. Конашевича-Сагайдачного у розвитку української культури?
25. Охарактеризуйте діяльність Острозького і Київського культурно-освітніх осередків.
26. Визначте значення виникнення друкарства для історії.
27. Назвіть приклади активної участі вихідців з України у культурному житті Західної і Центральної Європи.
28. Що таке гуманізм і Ренесанс? Коли вони виникли?
29. Що таке Реформація і Контрреформація?
30. Яку мету переслідували єзуїти в Україні?
31. Доведіть або спростуйте твердження про те, що Іван Федоров був першодрукарем в Україні.
32. Які жанри усної народної творчості набули поширення за литовсько-польської доби? Чому?
33. Назвіть пам'ятки літератури даного періоду.
34. Визначте особливості розвитку науки за литовсько-польської доби.
35. Хто такий «Козак Мамай»?
36. Український історик Андрій Чуткий прагне дати відповідь на таке питання: «Як встановлення польського панування над більшістю українських земель вплинуло на їхній подальший розвиток: посилило занепад та відставання України від решти європейських країн чи дало шанс українським землям залишатися в контексті європейського розвитку економіки та економічної думки, долучитися до досягнень європейської цивілізації у цих сферах?» Якою є Ваша думка?

Тема 5. Козацтво в економічній історії та культурі України (друга половина XVII–

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/241.00.1/Б/ОК12- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 12

XVIII ст.)

1. Визначте характерні ознаки стилів бароко, рококо і класицизму на прикладі світової та української культури. Що спільного і що відмінного було між ними? У чому полягають особливості розвитку української культури вказаного періоду.

2. Спираючись на наукову історичну і психологічну літературу, спробуйте визначити риси ментальності культурно-освітніх діячів України епохи Просвітництва. Проаналізуйте поєднання націоналістично-патріотичних і космополітичних рис в їхньому житті і творчості. Для прикладу візьміть діяльність Ф. Прокоповича, С. Полоцького та ін.

3. Козацькі часи на Житомирщині.

4. Образ Івана Мазепи у світовій культурі.

5. Скарби гетьмана Павла Полуботка і сучасність.

6. Григорій Сковорода – мислитель-гуманіст, філософ, письменник, педагог, музикант.

7. «Історія Русів» – легендарний історико-літературний памфлет.

8. Культурницька діяльність українських гетьманів.

9. Виділіть характерні риси внутрішньої та зовнішньої політики право- і лівобережних гетьманів України періоду Руїни.

10. Назвіть вітчизняних та зарубіжних дослідників історії козацтва.

11. Яке місце посідає козащина в історії України? Яким є ставлення до цього явища у сучасних фахових науковців та пересічних громадян України?

12. Визначте заслуги гетьмана Івана Мазепи перед українською культурою.

13. Охарактеризуйте внесок Феофана Прокоповича в розвиток української культури.

14. У чому полягає феномен козацької культури?

15. Дайте характеристику навчально-виховного процесу в Києво-Могилянській академії досліджуваного періоду.

16. Назвіть найвидатніших випускників Києво-Могилянської академії, визначте їхнє місце в розвитку української і світової культури.

17. Виділіть характерні особливості стилів бароко і рококо.

18. Дайте характеристику Г. С. Сковороді як мислителю і письменнику.

19. Український мистецтвознавець Д. Антонович називав добу І. Мазепи «другою золотою добою українського мистецтва після доби Володимира Великого і Ярослава Мудрого». Доведіть або спростуйте дане твердження.

20. Визначте вплив визначних подій української історії (Українська національна революція 1648–1676 рр., участь України у Північній війні, гетьманування Кирила Розумовського тощо) на розвиток культури України.

21. У чому трагізм долі українських композиторів М. Березовського, А. Веделя, художника В. Боровиковського? Чому талант цих митців не був належним чином оцінений на Батьківщині?

Тема 6. Україна у складі Російської та Австро-Угорської імперій (кінець XVIII – початок XX ст.).

1. Перші університети в Україні (Харківський, Київський, Новоросійський).

2. Микола Костомаров – історик, письменник, громадський діяч.

3. Класик англійської літератури – родом з Житомирщини (Джозеф Конрад).

4. Меценатство в XIX ст. (Смиринки, Харитоненки, Бродські, Є. Чикаленко,

Є. Милорадович-Скоропадська).

5. З історії українського театру. Театр корифеїв.

6. «Єврейське» та «жіноче» питання в освітній політиці російського уряду.

7. «Будинок з химерами» – архітектурна пам'ятка в стилі модерн.

8. Нобелівська премія та Україна.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/241.00.1/Б/ОК12- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 13

9. Опрацювавши наукову літератури з теорії літератури і літературознавства, спираючись на прочитані Вами твори художньої літератури, спробуйте зробити порівняння двох художніх напрямів – класицизму і романтизму.

10. Проаналізуйте життєвий і творчий шлях Миколи Гоголя. Визначте місце України в житті письменника. Свої твердження доведіть уривками з творів.

11. Підготуйте доповідь на одну із запропонованих тем: «Повсякденне життя робітників (селян, студентів, вчителів тощо) підросійської України ХІХ – початку ХХ ст.», «Життя та побут жителів Києва (Харкова, Одеси, Житомира – на вибір) у ХІХ – на початку ХХ ст.», «Заклади культури і відпочинку в дореволюційному місті».

12. Ознайомтеся зі змістом журналів «Основа» і «Киевская старина», складіть умовний тематичний покажчик змісту номерів. Які матеріали публікувалися у виданнях? Які важливі проблеми піднімалися?

13. Підготуйте виступ про особливості розвитку культури цього періоду на Житомирщині. Які видатні діячі літератури і мистецтва відвідували Житомирщину у ХІХ – на початку ХХ ст.? Які твори були створені у нашому краї в цей час?

14. Як Ви вважаєте, яке значення для розвитку сільського господарства Російської імперії мала столипінська аграрна реформа?

15. Визначте риси соціально-економічного становища українського населення в Російській та Австро-Угорській імперіях наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст., спробуйте порівняти умови для розвитку господарства в цих регіонах.

16. Спираючись на відомі Вам факти з історії, біографій та художні твори українських письменників, визначте сутність «жіночого» та «єврейського» питань в Російській імперії, а також шляхи їхнього розв'язання у ХІХ – на початку ХХ ст.

17. Визначте риси класицизму на прикладі творів української і зарубіжної літератури.

18. Поясніть причини появи романтичної течії в художній літературі; визначте її характерні ознаки.

19. Що таке сентименталізм? Визначте характерні для цього напрямку риси на прикладі творів Г. Квітки-Основ'яненка («Маруся», «Сердешна Оксана»).

20. Спираючись на знання з історії України, покажіть, як на практиці було реалізовано тезу міністра народної освіти Російської імперії С. С. Уварова «самодержавство, православ'я, народність».

21. Охарактеризуйте особливості національного відродження в підросійській Україні. Поясніть, чому саме Харків у першій половині ХІХ ст. став центром розвитку української культури.

22. Поясніть причини популярності поеми І. П. Котляревського «Енеїда».

23. Хто такі епігони? В чому полягає їхня діяльність (на прикладі поеми І. П. Котляревського «Енеїда»).

24. Знайдіть у поемі І. П. Котляревського «Енеїда» риси трагедії і бурлеску.

25. Визначте риси романтизму у творчості культурних діячів Західної України («Руська трійця»).

26. Проаналізуйте культурницьку діяльність москвофілів, народовців і радикалів на українських землях у складі Австро-Угорської імперії.

27. Якими були здобутки української культури в роки Весни народів 1848–1849 рр. в Галичині?

28. Що спільного між творами М. Гоголя «Тарас Бульба» і поемою Т. Шевченка «Гайдамаки»?

29. Який вплив мали наукові відкриття другої половини ХІХ – початку ХХ ст. на розвиток світової та української культури?

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/241.00.1/Б/ОК12- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 14

30. У чому сутність ідей Фрідріха Ніцше? Яким чином вони вплинули на зміну світогляду людини межі ХІХ–ХХ ст.?

31. Які наслідки для розвитку української культури мали Валуєвський циркуляр та Емський указ?

32. Визначте значення журналу «Киевская старина» для розвитку культури в Україні.

33. Чому Східну Галичину називали українським П'ємонтом?

34. Назвіть видатних українських науковців ХІХ ст. Яке місце посідають в цьому переліку І. Мечников, І. Пулюй, М. Остроградський, М. Максимович?

35. Яке місце в повсякденному житті відігравав український театр? Назвіть найвідоміших українських драматургів, режисерів і акторів даного періоду.

Тема 7. Економічна історія та культура України у ХХ – на початку ХХІ ст.

1. Спираючись на наукові розробки сучасних українських і зарубіжних істориків, а також учених української діаспори, дайте оцінку діяльності П. Скоропадського.

2. Ознайомтеся з поглядами В. Липинського щодо питань українського державотворення («Листи до братів-хліборобів», «Україна на переломі»). Визначте основні риси українського консерватизму, поясніть, чому неоконсервативні ідеї здобувають все більшої популярності серед сучасників.

3. Розгляньте мемуари і публіцистичні нотатки учасників Української національної революції (1917–1921 рр.) як історичне джерело. Визначте погляди М. Грушевського (збірка статей «На порозі нової України»), Д. Донцова («Рік 1918, Київ»), П. Скоропадського («Спогади» і «Спомини»), В. Винниченка («Відродження нації») на минуле, сучасне і майбутнє України. Що спільного і відмінного в оцінці подій Української національно-демократичної революції у працях найактивніших учасників тих подій?

4. Спираючись на матеріали місцевої окупаційної преси і публікації сучасних науковців, проаналізуйте особливості розвитку культури на окупованій території України (Житомирщини) в 1941–1944 рр.

5. Підготуйте інформацію про розвиток футболу в окупованій Україні. Доведіть або спростуйте твердження про проведення в серпні 1942 року «матчу смерті» між радянськими і німецькими солдатами.

6. Проаналізуйте доробок українських дисидентів у сфері культури. Хто з дисидентів продовжив себе на ниві творчості у роки незалежної України? Чи змінився характер їхньої діяльності? Підтвердьте свої припущення конкретними прикладами.

7. Що таке «Homo Sovieticus»? Підготуйте матеріал про культуру повсякденного життя радянської людини у 1920–1980-ті рр.

8. Спираючись на дослідження С. Алексієвич, О. Стяжкіної та ін., підготуйте виступ на тему: «Жінка в роки Другої світової війни».

9. Витоки українського анархізму. Нестор Махно як історична особистість.

10. Проблеми української культури в сучасних умовах. Постмодернізм (Оксана Забужко, Юрій Андрухович, Андрій Жолдак, Юрій Ілленко, Кіра Муратова та ін.). Масова культура.

11. Культурні здобутки діячів української еміграції (О. Архипенко, Лео Моль, О. Теліга, О. Ольжич, «празька школа», «Нью-Йоркська група», МУР, І. Багрянний тощо).

12. З історії українського футболу.

13. Олімпійські ігри. Місце України в олімпійському русі.

14. Геній Георгія Нарбута.

15. З історії українського кінематографа. Олександр Довженко.

16. Вихідці з України – світовому мистецтву (С. Спілберг, К. Дуглас, М. Йовович, В. Фарміга, О. Куриленко, М. Куніс, С. Лифар та ін.).

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/241.00.1/Б/ОК12- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 15

17. Нобелівські лауреати – вихідці з України (Ш. Агнон, З. Ваксман, С. Кузнець, Р. Гофман та ін.).

20. Порівняйте соціально-економічні програми Центральної Ради, гетьмана П. Скоропадського, Директорії, А. Денікіна та більшовиків. Що в них спільного та відмінного? Зробіть висновки. Який шлях вирішення господарських проблем, по-Вашому, був найбільш доцільним та ефективним в умовах громадянської війни?

21. Підтвердьте або спростуйте твердження, що Директорія сама обмежила коло своїх прибічників.

22. Визначте причини, суть та наслідки отаманщини в Україні в 1918–1919 рр.

23. Розкажіть про розвиток культури в 1917–1921 рр.

24. Визначте риси тоталітарної культури.

25. У другій половині ХХ ст. Віллі Брандт так сказав про поширення масової культури у суспільстві: «Невже ми всі хочемо стати американцями?» Що мав на увазі німецький політик?

26. Проаналізуйте позитивні і негативні сторони глобалізації.

27. Українські культурологи О. Б. Сінкевич і В. П. Мельник назвали сучасну культуру «діалогічною, плюралістичною». Що мали на увазі науковці?

28. Що таке масова культура? Які позитивні і негативні наслідки її появи можна прослідкувати?

29. Визначте основні риси інформаційного (постіндустріального) суспільства.

30. У чому суть політики українізації? Якими були її характерні ознаки і головні результати?

31. Що таке «боротьба двох культур»?

32. Визначте характерні ознаки соціалістичного реалізму.

33. Що таке «розстріляне відродження»? Хто запровадив цей термін? Чому до когорти письменників «розстріляного відродження» віднесено В. Сосюру, П. Тичину, М. Рильського, які не припиняли творити за радянських часів і не були фізично винищені?

34. Які політичні процеси в Україні 1920–1930-х рр. відбилися на розвитку української культури?

35. Що таке «хвильовізм»? До чого закликав Микола Хвильовий?

36. У чому полягала сутність літературної дискусії, що розгорнулася в УСРР у 1925–1928 рр.?

37. Як пов'язані з Житомирщиною Б. Лятошинський, В. Косенко, З. Гайдай, О. Довженко, І. Кочерга?

38. Назвіть відомих вихідців з України, які зробили вагомий внесок у розвиток світового мистецтва.

39. Проаналізуйте особливості розвитку української культури в тилу й на окупованій території у 1941–1944 рр.

40. Як повів себе радянський тоталітарний режим по відношенню до тих діячів мистецтва, які опинилися на окупованій території під час Другої світової війни?

41. Що таке «ждановщина»? Яким був її вплив на розвиток української культури?

42. Хто такі «космополіти»?

43. Про що свідчить поява «лисенківщини» у другій половині 1940-х рр.? Який вплив на розвиток української і радянської культури вона мала?

44. Проаналізуйте взаємодію радянської влади і церкви. Як вони змінювалися?

45. Доведіть або спростуйте твердження, що за доби «відлиги» відбувалися суперечливі процеси у розвитку культури.

46. Назвіть діячів радянської культури – Нобелівських лауреатів.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/241.00.1/Б/ОК12- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 16

47. Охарактеризуйте внесок українських шістдесятників і дисидентів у розвиток української і світової культури.

48. Які проблеми і здобутки української культури за років незалежності?

49. Чи можна стверджувати, що сучасна українська культура розвивається відповідно до світових аналогів?

50. Як українські емігранти турбуються про розвиток культури в Україні? Наведіть приклади.

51. Якими є проблеми сучасного українського театру?

52. Яке значення фільмів С. Параджанова, Ю. Ілленка, К. Муратової для розвитку українського і світового кіно?

7. Індивідуальні завдання

1. Підготувати короткі біографічні відомості та розповісти про наукову діяльність поданих нижче науковців:

- Родина Патонів (Євген Оскарович і Борис Євгенович);
- Сергій Олексійович Лебедєв;
- Ігор Іванович Сікорський;
- Юрій Васильович Кондратюк (Шаргей);
- Флоріан Ілліч Юр'єв (Юрій);
- Сергій Павлович Корольов;
- Іван Павлович Пулюй;
- Віктор Михайлович Глушков;
- Василь Назарович Каразін
- Володимир Іванович Вернадський;
- Родина Богомольців (Олександр Олександрович, Ольга);
- Архип Михайлович Люлька;
- Ілля Ілліч Мечников;
- Олександр Дмитрович Засядько.

2. Підготувати короткі біографічні відомості та розповісти про меценатську діяльність поданих нижче діячів:

- Петро Конашевич-Сагайдачний;
- Раїна Могилянка;
- Галшка Гулевичівна;
- Петро Могила;
- Василь-Костянтин Острозький;
- Іван Мазепа;
- Кирило Розумовський;
- Григорій Галаган;
- Родина Тарновських;
- Євген Чикаленко;
- Єлизавета Скоропадська;
- Василь Каразін;
- Олександр Безбородько;
- Родина Терещенків;
- Родина Симиренків;
- Родина Харитоненків;
- Родина Бродських.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/241.00.1/Б/ОК12- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 17

3. Статті для самостійного опрацювання

- 1). Сич О. І. Про викладання історії у вищій школі. *Український історичний журнал*. 1998. № 5. С. 111–117.
- 2). Грушевський М. Звичайна схема «руської» історії і справа раціонального укладу східного слов'янства. URL: <http://litopys.org.ua/hrs/hrs02.htm>.
- 3). Яковенко Н. Здобутки і втрати Люблінської унії. *Київська старовина*. 1993. № 3. С. 77–85.
- 4). Яковенко Н. Між правдою та славою (не зовсім ювілейні роздуми до ювілею Богдана Хмельницького). URL: <http://www.ukrhistory.narod.ru/texts/yakovenko-2.htm>.
4. Участь у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт.
5. Підготовка тез до участі у Всеукраїнських і міжнародних конференціях.

8. Методи навчання

При вивченні дисципліни використовують наступні методи:

- а) які забезпечують опанування навчального предмета (слухання лекцій);
- б) які стимулюють та мотивують навчально-наукову діяльність (практичні заняття у формі навчальних дискусій, проблемних ситуацій, творчі завдання, пошук і дослідження, виконання індивідуального завдання, тощо);
- в) методи контролю і самоконтролю у навчальній діяльності (поточне опитування, написання модульних контрольних робіт, залік у формі тестових завдань, питання для самоконтролю, у т. ч. через комп'ютерні освітні системи).

Серед інтерактивних методів, форм і прийомів, що найчастіше використовуються в навчальній роботі, слід назвати такі: аудіовізуальний метод навчання; брейнстормінг («мозковий штурм»); публічний виступ; та ін.

9. Засоби діагностики та критерії оцінювання результатів навчання

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Оцінка знань студентів базується на застосуванні диференційованого підходу до організації контролю якості знань студентів.

Система контролю знань студентів з курсу «Економічна історія та культура України» включає в себе поточний та підсумковий контроль (залік). Поточний контроль та оцінювання знань студентів здійснюється за наступними напрямками:

- систематичність та активність роботи вивчення відповідного модулю дисципліни;
- якість виконання завдань для самостійного опрацювання;
- якість виконання індивідуальних завдань;
- тестування;
- якість виконання практичних завдань та вирішення задач;
- якість виконання модульної контрольної роботи.

Для оцінювання знань здобувачів використовуються наступні **форми (методи) контролю:**

1. Усна (відповідь здобувача на окреме питання теми, бесіда під час розгляду проблемного питання, виступи на практичних заняттях, захист презентації або реферату, виконання тестових завдань, тощо).
2. Письмова (індивідуальна робота, самостійна робота, модульна контрольна робота або тестування (письмове)).

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/241.00.1/Б/ОК12- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 18

3. Перевірка рівня навчальних досягнень здобувачів з дисципліни здійснюється на основі результатів модульних контрольних робіт або тестування (письмове) та підсумкового семестрового контролю: залік.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне оцінювання та самостійна робота							Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	100
10	10	10	10	10	25	25	

Таблиця

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку
		90-100
82-89	B	
75-81	C	
64-74	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано
0-34	F	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

- Абрамович С. Д., Чикарьова М. Ю. Світова та українська культура. Львів : Світ, 2004. 344 с.
- Бойко О. Д. Історія України. Київ : Академія, 2006. 688 с.
- Грицак Я. Й. Нарис історії України: формування модерної української нації XIX–XX ст. : навч. посібник для учнів гуманіст. гімназій, ліцеїв, студентів іст. фак. вузів, вчителів. Київ : Генеза, 2000. 360 с.
- Грицак Я. Подолати минуле : глобальна історія України. Київ : Портал, 2021. 432 с.
- Економічна історія України. Історико-економічне дослідження в двох томах. Київ : Ніка-Центр, 2011. Т. 1. 697 с.; Т. 2. 608 с.
- Історія України XX – початку XXI століття : навч. посіб. / П. П. Панченко, Н. П. Барановська, С. С. Падалка та ін. Київ : Знання, 2004. 582 с.
- Історія України : документи. Матеріали : посібник / [уклад., комент. В. Ю. Короля]. Київ : Академія, 2002. 448 с.
- Кордон М. В. Українська та зарубіжна культура : курс лекцій. Київ : ЦНЛ, 2005. 584 с.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/241.00.1/Б/ОК12- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 19

9. Лекції з історії світової та вітчизняної культури / [за ред. проф. А. Яртися та проф. В. Мельника]. Львів : Світ, 2005. 568 с.
10. Пасічник М. С. Історія України: державницькі процеси, розвиток культури та політичні перспективи : навч. посіб. 2-ге вид., стер. Київ : Знання, 2006. 735 с.
11. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. Київ : Критика, 2006. 584 с.

Допоміжна література

1. Баран В.К., Даниленко В. М. Україна в умовах системної кризи (1946–1980-ті рр.). Київ : Альтернативи, 1999. 304 с.
2. Бовуа Д. Трикутник Правобережжя: царат, шляхта і народ. 1793–1914. Київ : ТОВ «Видавництво «Кліо», 2020. 872 с.
3. Демпсі А. Сучасне мистецтво. Київ : Форс Україна, 2021. 176 с.
4. Журавльов Д. В. Мазепа. Харків : Фоліо, 2007. 382 с.
5. Історія цивілізації. Україна / О. Б. Бубенок, А. М. Домановський, О. О. Дядечко та ін.. ; упоряд. О. Є. Черненко. Том 2. Від Русі до Галицького князівства (900–1256). Харків : Фоліо, 2021. 590 с.
6. Касьянов Г.В. Незгодні : українська інтелігенція в русі опору 1960–80-х років. Київ : Либідь, 1995. 224 с.
7. Мелешко К. Українська екзотика. Нематеріальна культурна спадщина ЮНЕСКО. *Вічний мандрівник*. 2020. № 2. С. 50–53.
8. Пам'ятки України: національна спадщина. До 10-ліття відкриття. Музей Липинського в Затурцях. 2021. № 1-2. 64 с.
9. Ричка В. Княгиня Ольга. Київ : Альтернативи, 2004. 336 с.
10. Яковенко Н. Українська шляхта з кінця XIV до середини XVII ст. Волинь і Центральна Україна. Київ : Критика, 2008. 472 с.
11. Яковлева Т. Руїна Гетьманщини: Від Переяславської ради – 2 до Андрусівської угоди (1659–1667). Київ : Основи, 2003. 644 с.
12. Янковська О. В. Культурне життя в Україні у період національно-демократичної революції (1917–1920 рр.). *Український історичний журнал*. 2005. № 2. С. 105–118.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського: www.nbuv.gov.ua
2. Бібліотека історичного факультету Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна: <http://www-history.univer.kharkov.ua/book.php?sec=1&lang=u>
3. Інститут історії України НАН України: <http://www.history.org.ua/>.
4. Днеслово: інтернет-збірник наукових праць: http://dneslovo.at.ua/load/istorija_ukrajini/24.
5. Українська історична книга: <http://historybooks.com.ua/>.
6. Ізборник (збірники документів з історії України): <http://litopys.org.ua/>.
7. Журнал «Локальна історія». URL: <https://localhistory.org.ua/>.